

“Umwertung aller Werte”? Deze vraag dringt zich op bij het voorliggende concept wetsontwerp. Charitatief Nederland in zijn geheel wordt ingezet om geldstromen die kunnen leiden tot machtsmisbruik en extremisme te identificeren, terwijl de overheid aanzienlijk meer effectieve middelen ter beschikking staan om onze rechtstaat te verdedigen.

Het wetsontwerp miskent het grote belang van de waardigheid van het schenken. De schenker staat het voortaan niet meer vrij naar eigen inzicht en in vertrouwelijkheid te doneren. Gevers moeten zich uitleveren aan de openbaarheid met alle mogelijke ongewenste gevolgen van dien. De internetwereld heeft ons geleerd hoe in het publieke domein privé informatie tot onverkwikkelijke en bedreigende situaties leidt en misbruik van gegevens op de loer ligt. Bovendien wordt de recentelijk in werking getreden privacywet- en regelgeving voor donateurs aan goede doelen zondermeer opzij geschoven.

De publicatieplichten op persoonsniveau zullen negatief uitwerken op de omvang van giften aan maatschappelijke instellingen. Het is wrang dat instituten die dragers zijn van de cohesie in de Nederlandse samenleving worden geofferd voor het opsporen van elementen die gericht zijn op de ondermijning daarvan. Nogmaals, “Umwertung aller Werte”?

Het valt ten eerste te betwijfelen of de effectiviteit van deze wet in goede verhouding staat tot de schade die het berokkent aan het de charitatieve sector, de schenkers en de maatschappelijke organisaties die van giften afhankelijk zijn. De talrijke donaties aan charitatieve instellingen en private initiatieven vormen samen het zo noodzakelijke private vangnet nu de overheid zich in toenemende mate terugtrekt bij de financiering daarvan. Het wetsontwerp is dan ook een disproportioneel initiatief dat meer schade toebrengt dan goed doet.

Bovendien wordt het aanzien van de charitatieve sector geschaad door een geur van smoezeligheid te creëren rondom het doen van schenkingen. Dit wordt nog versterkt door het grensbedrag waarboven individuele donaties en individuele donatiegevers openbaar moeten worden, te koppelen aan noties als witwassen en terrorisme.

Door participanten aan de consultatie te verzoeken om objectieve, niet-discriminatoire criteria aan te dragen voor vrijstelling van de openbaarmakingsplicht, geven de opstellers van het wetsvoorstel zelf al aan dat de zaak wringt.

Laat in ieder geval instellingen met ANBI status onder een dergelijke vrijstelling vallen. De verkrijgingscriteria en het toezicht op de naleving daarvan zorgen er reeds voor dat de integriteit van ANBI instellingen kan worden geborgd en gemonitord.

Ook zouden organisaties waarin jaarlijks niet meer dan een nader vast te stellen bedrag omgaat, kunnen worden vrijgesteld. Dit nader vast te stellen bedrag zou dan moeten worden afgestemd op een niveau waarmee echt machtsmisbruik kan worden uitgeoefend of terrorisme kan worden gefinancierd.